

Лобби Сада

БРОЈ
39Главни и одговорни уредник
ДУШАН ЧАМПРАГ

Нови Сад, 23 октобар 1938

За власника и издавача одговара
ДУШАН ЧАМПРАГГОДИНА
XV

† КНЕЗ АРСЕН КАРАЂОРЂЕВИЋ

Кнез Арсен Карађорђевић рођен је 4 априла 1859 у Темшвару. Свршио је лицеј Луи л' Гран у Паризу и Константиновско училиште, за официре, у Русији. Ступио је у француску војску 1881 године. Произведен је за руског коњичког потпоручника 1887 год, за капетана 1898, пуковника 1905, а за бригадног генерала 1914. За генерала српске војске произведен је 1912 год. Био је командант коњичке дивизије 1912 и 1913 год. Учествовао је у Тонкинској експедицији 1883 год.; Алжирској експедицији, као официр Страначке легије, 1889, у Руско-јапанском рату 1904, којом се приликом одликује у битци код Мукдена. Такође је активно учествовао у балканским ратовима за ослобођење, одликујући се у борбама на Куманову, Битољу и Брегалници. Године 1912, октобра 16 ослобађа са својим трупама Велес, а 23 октобра исте године Прилеп. У светском рату учествује на пољском фронту, истичући се у биткама код Варшаве и код Риге.

Кнез Арсен је син владара српског Кнеза Александра, а брат Краља Петра Првог. Оженео се 1892 год. са Принцесом Аурором Демидов. Брак је растављен 1895 године.

Кнез Арсен је отац Њ. Кр. Вис. Кнеза Намесника Павла.

Поводом смрти Његовог Краљевског Височанства Кнеза Арсена, по Највишем налогу, Двор Његовог Величанства Краља биће у жалости 12 недеља, од 19 октобра 1938 год до 10 јануара 1939 год, закључно, од којих су првих шест недеља дубоке жалости.

Из канцеларије Маршалата Двора Његовог Величанства Краља број 1.830 од 19 октобра 1938 године.

Србине, не испуштај земљу из руку!

Позната и стара, и прилично велика мана нас војвођанских Срба је да немамо много смисла за практичан живот у пуном смислу те речи. Да будемо искрени, морамо признати да смо помало немарни према себи, па и нерационални. Не волимо да помишљамо на даљу будућност, а многи од нас воле олако да схватају тешку и данас толико нервозноборбуза опстанак, па не мисле шта ће сутра бити. Та велика мана нам се и у прошлости светала, па нам се свети и данас.

Војводина је претежно земљорадничка покрајина, то ми сви знамо. Земља је оно драгоцено благо, за које смо сви ми без разлике везани, од земље зависи наш живот, наше благостање, наш напредак у будућности. Сви ми варошани који никакве везе немамо са земљорадњом, ипак имамо везе са том важном привредном гравом, јер од ње зависи све код нас!

И шта видимо! У раније доба земљорадња се вије одавала довољна пажња, она која јој по важности припада. За њено унапређење се мало чинило. Чак се у том погледу и наводило често. Тек последњих година, откако су надлежни и стручни фактори из Бавске управе почели да спроводе систематску, плавску пољопривредну политику, оживела је наша земљорадња и наш српски земљораднички свет је дошао к себи, почео да се еманципује, васпита и учи. Нема сумње да данас војво-

ђанска пољопривреда корача крупним корадама ка великом прогресу. Истина резултати још ни из близа нису задовољавајући, али ипак се много до данас постигло. Имамо права да будемо чак и оптимисти.

Али ту нешто још увек ваје у реду. Наш сељак ни данас још не уме да цени и воли у довољној мери своју земљу, своју рођену грудну, која му даје хлеба, која му омогућује живот културног човека и која служи као основа за општи напредак наше покрајине. Од те земље зависи и благостање осталих наших покрајина, које нису у толико срећном положају, да се похвале са плодном, масном, толико издашном бачком и банатском земљом.

У чему се састоји то нецењење земље код српског земљорадника у Војводини? Свима је нама познато, да наш сељак веома лако, без много колебања уме да се одрекне своје земље. Кад га притисне нека мука, кад доспе у тежи финансијски положај или кад због неког лумпераја или коцке мора да плаћа повериоцима зеленашке камате, он налази за њега једини излаз: продаје земљу.

Већ и у прошлости су били познати случајеви, да је наш Србин земљоделац из Војводине продавао земљу, често без потребе и икаквог обилнијег повода. Само због тога што није хтео да вађе неки zgodнији, јевтинији и бољи излаз из тешке

ситуације. И шта ради он тада? Продаје, пре свега, земљу у бесцење (јер ко нуди, мора да се задовољи са нижом ценом!) и пролази веома рђаво. Штета је велика, која се не може ни најсавеснијим и најстрајнијим радом надокнадити. Лакомисленост која се земљораднику годинама свети љуто.

Али то још није све. Кома продаје махом земљу наш сељак? Туђину, иноверији. Земља, наша српска земља, за коју су своје животе и крв дали наши преци, па и наши недавнашњи савременици, прелази у руке несрба. Они су трезвенији, обилнији и штедљиви и откупљују јевтино српску земљу, смејући се иронично што има будала који не цене благородну земљу.

Данас можемо да констатујемо жалосну чињеницу, да се у многим бачким, па и банатским местима земља налази у рукама

несловенских земљорадника и поседника. Читава срезови су у рукама Немаца, то сви знамо. Та земља је некада, пре 200 година, сва припадала српским земљорадницима.

Кад гледамо на ту искупише жалосну појаву, морамо с огорчењем да узвикнемо: Србине не испуштај земљу из својих руку! Цени је, воли је, чувај је! Она је све што значи живот, што значи наш здрав национални опстанак, то је залого за сигурну, лепу и безбрижну будућност! Али ако је већ и мораш да је продаш, јер те је стегло неко велико зло, немој је продавати иноверији, него својој рођеној — Србини!

Крајње је време да се наш земљорадник навикне да мало више воли своје земљиште, своје њиве и своје винограде и воћњаци. И при томе да се стално стара да то земљиште буде до краја — само српско!

Успех изложбе „Три године владе г. дра Милана Стојадиновића“

Једна занимљива и лепа приредба у Новом Саду

У Спомен-дому отворена је прошле недеље изложба „Три године владе председника владе г. дра Милана Стојадиновића“, која је први пут била приређена у нашој престоници. Новом Саду је припала част да после Београда први види ову изложбу, која заиста заслужује свачију пажњу.



Г. др. Милан Стојадиновић

Отварање изложбе обављено је на свечан начин. Говор шефа Централног пресбирова госп. дра Косте Луковића, ранијег директора „Времења“ поздрављен је одушевљено и са одобравањем од присутних. Г. др. Луковић је говорио о присним везама које постоје између Војводине и Шумадије и нагласио, да се те две велике области не могу ни у ком погледу одвајати. У националној

борби оне су увек биле заједно, борећи се за исте идеје и циљеве.

Изложба у Спомен-дому сваком посетиоцу пружа ретко уживање и рељефно приказује оно, што је урађено за време трогодишње делатности владе г. дра Милана Стојадиновића. Ни један Војвођанин не сме да пропусти прилику да не посети ову заиста занимљиву изложбу.

И ми смо посетили ову изложбу и уверили се да је рад владе г. дра Стојадиновића доста уродно плодом и то за прилично кратко време. Што се провукло 17 година, знатно је поправљено за цео три године. Непристрасни посетиоци изложбе, чак и они који не припадају Југословенској радикалној заједници, морали су да признају, да је изложба пружила несумњиве доказе о успешном, конструктивном и благородном раду данашње владе.

Број посетилаца на овој изложби био је рекордан. Не само из Новог Сада, него и из целе Војводине, долазили су за последњих пет дана радознали посетиоци на изложбу из свију крајева Војводине. Сви они су одали признање раду, који је испољен на челу наше државе за последње три године и дивљење ономе који се на челу тога рада налази.

• Не заборавите, да књижари „Славија“ има све савремене књиге. Нови Сад, Пашићева и Краља Петра 1. улица

Сремци пре 3000 година

У Вучедолу код Вуковара врше се од неодавна ископавања једне насеобине из 4 века пре Христа, вавредно интересантне, у којима се оцртава потпуно јасни преглед културно-привредног и друштвеног живота вучедолских становника у оно далеко доба.

Мене нарочито занима тај налаз, јер ми је пре много (год. 1903), година Др. Бруншмит, директор загребачког археолошког музеја показао једну камениу секиру из Шида, која је из неолитског доба, и била је омотана веком дебелим вулканом тканом. Онда још наука није била толико напредна, па је било велико питање о могућности постојања ткања из онога давног доба и дали није та ткањина после дошла у близину секире? Поласкана пажњом ученог господина ја сам се (као млада жена) озбиљно дала на студије и дошла до закључака, које ето и овај каснији налаз у целисти потврђује. У Вучедолу нашли су: пречку справу за пређу и ткање, вретено, млин за млевање жита, посуђе за кување, пећи за печење лонаца. Ови судови су били црно полирани, украшени шарам од седефа, црвено и бело обојени.

Облици украси јесу: сунце, звезде, у које су упртали крстови — (то нису хришћански крстови) указују на веру, која је своје узоре налазила на небеском свету. Бик са жетвеном посудом на глави — служио је култу плодности. Посуде са људским ногама симболизују материјални живот човека, и врло су декоративне.

Иста жена која је стварала тако уметнички савршене посуде приказала је саму себе у малим гливеним фигурама: ношњу пре 3000 година из Срема, за којом трагају наше модерне Сремци. Одећа им је сукоња причвршћена украшеним врпцама за рамена. Дакле и комбинезон. Прса и леђа су била деколтирана. Лети су носиле плетене опанке, а зими богато шивене дубоке кожне чизме. Сликвити приказ вучедолске жене одговара свакако стварности.

Јединствени налаз кожнатог опанка, који се очувао близу 3000 година, нађен је у једној јами за отпатке ђубрета. — То је уједно најстарија ципела света, коју је наш Срем дао.

Мртваци су тамо у згрченом положају сахрањени. Ноге и руке су изгледа по ондашњим костурима били чврсто завезани, како је то захтевао верски обичај. Све је то било учињено, да се покојник неби могао ослободити мртвачких окова, пошто су се становници бојали повратка покојникове душе. Из истог разлога стављали су и храну у гроб. Још су стављали у гроб шкољке и неопходно потребне секире. Секира из Шида о којој говорим, била је ваљда из гроба, била је као напукнута и умотана ткањем.

Носиоци вучедолске културе који су већ поседовали бакарне секире уништише овде претставнике старије врпчасте културе Bandkeramik и отеше им њихова утврђења.

Беловић Јелица.

Претседник Народне скупштине г. Стеван Ђирић поново кандидован за посланика града Новог Сада

Прошле недеље одржан је у великој сали хотела „Слободе“ импозантан и велики политички збор, коме су присуствовали око 2500 најугледнијих грађана из Новог Сада. Главни говорник на збору био је наш уважени претседник Народне скупштине и народни посланик г. Стеван Ђирић. Њему су присутне присталице Југословенске радикалне заједнице приредили бурне, спонтане и дуготрајне овације и то је био најбољи доказ колико је г. Ђирић стекао у нашем граду симпатија и ко-



Г. Стеван Ђирић

лико је цењен и вољен од широких маса.

Г. Ђирић је на збору одржао говор, какав до сада још нисмо чули од политичара. То је за нас било нешто ново. Говорио је човек, који је — одурајући од праксе осталих политичара — рекао своје мишљење сасвим искрено, који је оштро и мушки критиковао противнике и који је на један веома убедљив начин дао доказа да му није стало до посланичког мандата, да нема личне политичке амби-

ције и да је дошао само зато на збор, да врати оно поверење, које су му бирачи пре три године дали, кад су га изабрали за посланика града Новог Сада.

Овакво држање политичара заслужује дивљење не само његових присталица, већ и његових огорчених противника. Г. Стеван Ђирић је показао, да се у политичкој борби не морају увек бирати она мање симпатична и често ружна средства, као што је, на пример, демагогија, него се поштен и одлучан политичар може служити оруђем које увек има ефекта, а то је искреност, отвореност и одређени политички циљеви за блиску будућност.

Збор у „Слободи“ је једнодушно кандидовао г. Ђирића за народног посланика ЈРЗ за град Нови Сад. Тако ће наш град — у то не сумњамо — имати у новој Народној скупштини достојног, одличног и борбеног претставника који ће се умети да бори за наше виталне интересе и који ће са енергијом радити за унапређење нашег града, као што је то и до сада радио.

Присталице г. Ђирића из Новог Сада овога пута су опет на леп начин манифестовали своју политичку озбиљност и свест, дајући пуно поверење своме посланику г. Стевану Ђирићу. Наш лист, који се већ петнаест година стално и одлучно бори за интересе нашег града, може само да поздравља кандидацију г. Стевана Ђирића и да му пожели да на изборима 11 децембра постигне што већи успех. То је овај талентовани, енергични и веома спремног политичар и парламентарца у пуној мери заслужио!

Г. др. Јан Бата о задацима нове Чехословачке

„Трилетка“ Јана Бате

Истакнути чехословачки индустријалац и привредни фактор г. др. Јан Бата објавио је у листу „Злин“ чланак у којем анализира ситуацију Чехословачке после мнхенских одлука и одређује пут којим сад треба да пође чехословачки народ. Др. Јан Бата помиње да је још пре четири године израдио план за техничку и привредну реформу чехословачке државе. Тај план вреди и сада, кад се границе Чехословачке мењају. Штавише, многи делови плана Јана Бате постају сада још актуелнији.

„Уместо на политику, треба се бацити на изградњу наше државе“, пише др. Јан Бата. „Треба градити на новој демократији, на демократији коју ће бирати људи, а не политичке странке. У државној управи треба кривети путем пријатељства са државама у нашој околини и трудити се да се успостави сарадња.“

Данас смо у ситуацији кад ником не можемо бити непријатељи. Верујем да ћемо током времена успети да уредимо наше односе са суседима. Бесумње ће отпасти разлог који је

до данас лежао у међународним уговорима и у нашим утврђењима. Може се претпоставити да је садашње решење миротворно решење. Важно ће бити да се умемо прилагодити миротворном решењу.

Погледајмо на нашу државу данас — вели даље г. др. Јан Бата. Осим народа који говори једним језиком и има једну мисао и срце, нема ту ништа што би ову државу спајало. Нарочито нема саобраћаја. Прво се, дакле, мора исправити та највећа погрешка прве двадесетогодишњице наше Републике. Али, упоредо са изградњом саобраћаја на путевима, железницама и води, морају се решавати и питања запослења људи који ће бити отпуштени из мобилизоване армаде, који ће се иселити из окупираних крајева и који ће бити отпуштени из државне службе.

Сваком је јасно да смањена република не може поднети тај огроман чиновнички и службенички апарат. То се код нас не може решавати неким системом државне економике. Таква покушај би једноставно равно и ову нашу смањену

формацију државе. За пролазно време ће то бити изградња саобраћајних средстава, чиме наш нови државни живот мора почети.

То морамо разделили на трогодишњу градњу. Можда би за то иначе било потребно дуже време. Али бојим се да се у нашој данашњој беди дужи термен не може дозволити. Ради се о томе да се нају средства да би се та изградња могла наставити. Нимало се не морамо стидети што ће нам говорити да је то повођење за Немачком. Ово што пишем није ново. Последњих година сам често писао то исто. Само што тада није било људи који би хтели да чују.

За време рада у логорима, у које ће се на основу закона поврати сви досад помагани незапослени, учитељи и инструктори ће у слободном времену чланове логора учити новим занимањима, да се после службе у логору могу запослити у новим индустријским гранама. У логорима се радници из грана које изумиру морају научити раду гранама које се стварају.

Тако ће некако морати изгледати наш прилог консолидацији средње Европе. Више нисмо тврђава демократије против диктатура. Морамо покушати да будемо мост мирнодопске размене добара између запада и истока, севера и југа.

Морамо изградити и саобраћајни канал Дунав-Лаба-Одра.

Све саобраћајне везе претстављају наш највиши интерес, кад стварно отпадају војнички интереси.

На тој бази нисмо ником опасни и нема разлога да не тражимо пута за директву сарадњу.

Не треба губити главу, а руке губити не смемо. Напротив: глава и руке и наше од болести стегнуто срце морају свршити много, много посла, да бар за неколико генерација платимо давашње дугове, како ћемо се морати трудити да уверимо силе да плате ове дугове које смо начинили због њих.

Нећемо гајити идеју освете, или радикалног решења авантуром.

Не. У поштеном, вредном нашем дневном раду служићемо идеја нашег народног бића без икаквих споредних мисли према било коме у Европи.

Горе главе! Почине нова борба. Утолико лепша борба што се у њој може истаћи сваки појединац и што не мора бити побеђених. Борба средствима мира, такмичењем ума и способности и поштења сваког појединог човека.

Наше ново борбено гесло мора бити: „Пријатељство и Служба!“

Мисли великих људи о женама

Без женске нежности и милости умире се у тузи. - Бајрон.

Жена ће прихватити сваки наш предлог и најлуђи, ако га претходно гарнирамо ласкањем и хвалама њене лепоте. — Стендал.

Славистичка библиотека

Наше драгоцене старине

Г. Даворин Жунковић издао је ових дана II. свеску ове библиотеке на немачком језику, да би странце упутно на историју старих Словена. Дело носи наслов: Старослованска кроника из Сарандапора (почам од Адама до данас) искићено је са врло лепом сликом султанице Марс, „српске Венере“. Кроника, која је нађена у манастиру Сардапору код Криве Паланке, основаном у 12 веку, врло је занимљива, име је грчко и значи манастир са 40 ћелија. Рукопис је старо словенски, ћирилица из XIV—XVI века, какав је и на записима (које смо донели у пређашњим бројевима). Г. Жунковић је врло добро превео ту стару кронику, која садржи многе непознате занимљивости из старе словенске прошлости, године теку по словенском бројењу. Г. Жунковић је у високој старости неуморан истраживач. Ова се кроника добија код њега: Птуј, за 10 динара или једну марку. Јелица Беловић.

Неуредни слушаоци радио

Колико нам је познато, према једној уредби министарства пошти и телеграфа, сваки сопственик радио апарата је дужан да сваког месеца у почетку плати претплату од 25 динара за слушање радио у току тога месеца. Међу тим, тога прописа се само мањи број радио слушалаца придржава. Наши поштари имају много муке често око инкасирања те претплате.

Радио претплату убирају, као што је познато, писмоноше, који равнате и новац послат упутницом, на основу задате признанице. Многи власници радио апарата тешко плаћају претплату и неуредни су до крајности. Код неких писмоноша мора да долази по неколико пута, па се каткад деси да прође и месец дана, па и више, тако да се признанице нагомилају. И тада ти неуредни слушаоци радио протестују што се толико одједанпут од њих тражи. А не питају при томе, да ли је право да се буне, кад је једни поштар већ толико пута долазио и одлазио, не наплативши радио претплату?

Било би потребно да се ови неуредни и нервозни људи мало више дисциплинују и да имају обзира и према писмоношама, чији посао спада међу најтеже професије, а који насу дужни да служе комоцији и обести публике. Они су иначе вредни, савесни и увек предусретљиви према публици.

Добро чишћено одело
је трајно и елегантно

ЕТИЛЕН

Нови Сад, Бр. Петра II. 4
Чисти суво ваше одело

Каприси о неукусности неких дама

Запажамо да наше жене не умеју да разликују вечерњу од дневне фризура.

Хођају улицама манекени модерних вечерњих фризура тако да је један странац упитао да ви је то нека модна ревија фризура. Један стари Новосађанин се насмешио и рекао да није, него је то свакодневни приказ на улицама за време шетњи и одласка или изласка на рад из канцеларија.

Обична фабричка радница која једва саставља крај са крајем, жали се на малу плату, али је очешлана онако како је „краљ“ Антоан одредио, да је и последњу пару, само да би локве биле у реду. Додуше можда и то има неке добре стране, јер жена која носи такву модерну фризуру не ставља шешир, да би се видела фризура. Како је модискињама и колико проклињу диктатора фризура, јер им квару рачуне. Шешири се слабо продају. Али нека се теше, јер ће скоро бити снега, па даме неће моћи вићи гологлаве, силом прилаке, само што ће тада још чешће морати да свраћају код фризерра да им „поправи“ локве, јер се од невремена и шешира поквариле. Куда то води то трча-

ње за модом, неизостајем на ових дама које имају да плате, те им није ни замерити, али оне које свакодневно тешко зарађују хлеб заиста треба осудити за имитирање.

Долази беднерка код једне госпође да поспрема и ова у мало није пала у несвест, јер је њена беднерка имала фризуру тачно у длаку као и она. Откавала јој је због фризура, јер је знала да је беднерка сирота, мора да се стара о неким члановима породице и имала је новаца да плати за последњу модну фризуру, која чак и није за улицу, него права вечерња. Сиromaх Антоан, не би се много радовао кад би видео како се придржавају жене његове диктатуре, јер је он намењено фризуру за вече и дан. Али ми смо Балканци, па нам није до онога шта има смисла или нема.

Питају се родитељи сиромашних радница, сиромашних чиновница и других сиротих девојка да ли се сећају да је батина из раја изашла, те не верујемо да би се једна сиротица појавила и такмичила са богатом дамом у фризури или тоалетима.

Г. Драгољуб Сотировић прославља 2 новембра о. г. четрдесетогодишњицу свог глумачког рада

Ретко леп и интересантан јубилеј приредиће се ускоро у Новом Саду. Новосадска публика, а нарочито љубитељи позоришне уметности, имаће прилике да се опет диве уметничкој игри једног талентованог, великог глумца, који је наш стари, симпатични познатик, а који је за унапређење позоришне уметности у Новом Саду и Војводини до сада веома много учинио.



Г. Драгољуб Сотировић

Наш уважаени суграђанин и признати глумац г. Драгољуб Сотировић прославља 2 новембра о. г. 40 годишњицу свог уметничко-глумачког рада. За ту прославу приређивачки одбор, састављен од најугледнијих новосадских грађана чини већ недељама велике припреме. Прослава ће се одржати у великој дворани Спомен дома. Улазнице од 5 до 50 динара могу се већ данас добити у књижари „Славија“, трафици Липковић и код чланова почасног приређивачког одбора.

Г. Сотировић је не само талентован, изграђен, савршен и свестран глумац, него и организатор за позоришне ствари. Његова је велика заслуга што је као дугогодишњи управник бившег Друштва за српско народно позориште све чинио да се ова наша важна просветна и уметничка институција у најтежим данима криза, када се се радило о опстанку војвођанског позоришта, одржи и остане на достојној висини.

Поред тога г. Драгољуб Сотировић је познат и по томе, што веома често суделује у разним хуманим, просветним и националним приредбама и то увек без хонорара, несебично са ретким уметничким одушељењем. Ван сваке је сумње да је г. Сотировић стекао неизмерне заслуге на просветном пољу у нашим крајевима. Нови Сад и цела национална Војводина много дугују овом нашем даровитом и спремно уметнику и сасвим сигурно ће се Нови Сад одужити на тај начин г. Сотировићу, што ће у пуном броју доћи на његову прославу.

Прослава г. Сотировића приређује се под високом покровитељством Бана г. Светислава Рајна, што ће само увеличати ову свечаност нашег заслужног уметника, који је на даскама које свет значе провео пуне четири деценије.

НАШИ ЕПИГРАМИ

Зар не?...

И прав човек може ниско пасти,
Ал' га зато ти одмах не криви -
Често човек мора мало красти
Ако хоће — поштено да живи.
Аб. Јуниор.

Вођење књига о уносу и износу чистог шпирта...

Министар финансија је решењем од 18 августа, на основу Закона о државној трошарини, а услед насталих нејасноћа у вези са вођењем књига уноса и износа, донео следеће решење:

„Да су сви продавци чистог шпирта као и она лица, која из шпирта произведе алкохолне течности (сем апотекарско-дрогерских и парфимерских радња, које се баве искључиво на мало продајом шпирта као и производњом и продајом шпиритних течности на мало), дужни поред осталог водити и књиге уноса и износа шпирта, из које ће се у свако доба моћи видети примитак и издатак као и порекло набављеног шпирта. Сваки унос и износ шпирта мора бити оправдан приваницом о плаћеној државној трошарини или рачуном, потврђеним од стране контролног финансијског органа.

Овим укидају све казне и обустављају све поступке заметнуте због невођења поменутих књига са стране апотекарско-дрогерских и парфимерских радња, које су те књиге биле дужне водити темељем мојега решења бр. 46280/III од 29 јула 1936 године.“

Овим се стављају ван снаге напред поменута решења Министра финансија бр. 46280/III од 29 јула 1936 и бр. 71014/III од 18 јануара 1937 год.

Сем тога дирекција ће издати наређење одељцима финансијске контроле, да код напред поменутих продаваца и произвођача врше месечне изненадне прегледе тако, да датум извршених прегледа сваког месеца буде други. Прегледи се имају извршати на тај начин, што ће се од тих продаваца и произвођача одмах по доласку изузети књиге уноса и износа и држати их под властитим надзором све док се не изврши попис залиха и не упореде све потврде о плаћеној државној трошарини са уносима у књигама. Књиге се имају закључити приликом појединих прегледа.

Наша данашња презрела омладина

Ево шта нам пише један наш претплатник:

„Пре неки дан пролазио сам кроз Руменачку улицу, крај основне школе. Деца су баш излазила из школе, после завршеног предавања. Једна група од пет девојчица — вероватно ученице другог разреда основне школе била је удубљена у веома озбиљан разговор. Једна од њих, веома енергичног и сувише озбиљног изгледа јадала се на своју мајку:

— Моја мама ми не да ни за писавке. Треба јој за фризерра, за ондулацију. Ја сам огорчена. Тата не мари за кућу. То је заиста страшно стање.

То су дословне речи те девојчице. Зачудно сам се чистоћи језика и стилу, којим ова ученица другог разреда основне школе говори. Где је то научила?

Друга њена другарица жалила се на једног дечака из суседства, који јој досађује својим

удварањем. Осмогодишња девојчица има удварача? Право чудо модерног доба!

Трећа ученица причала је како се тукла са једним дечаком, који јој није хтео да да динар за бонбоне. Ова га је прописно испребијала. Изгледало ми је да није лагала, јер је за своје године била исувише развијена и снажна. Та ће бити добра оштрокошња у браку!

И кад гледате овакву омладину, тај наш најмлађи нараштај, мора вас да хвата језа и да се упитате: куда ово води, шта ово значи? Зашто је наша данашња омладина толико сазрела пре времена? Да ли то значи добро или зло? Ја мислим ово потоње!

Та, тешко је Србину бити

Било је то још у доба пре Светског рата. Наше Лале биле су, сасвим оправдано, често огорчене на властодршце, Мађаре. Нема сумње да је тадањи режим био више него строг према Србима. Један наш суграђанин из Салајке пошао је једног јесењег дана у Стари Футог код пријатеља, код кога је приређена бербанска забава. Он се напио рампаша и касно у ноћ, прилично несигурним корацима, пошао пешке за Нови Сад.

Путем се нашем Салајчанину десио малер, да га ухвати јака киша. Услед блата, он је оклизнуо на друму и пао у један јендек, дубок и широк. Покушавао је да се звуче из јендека, али услед клизавог терена, то му никако није пошло за руком. Уморан од напора да изиђе из шванца, Лала је почео гадно да псује, па је на крају са дубоком резигнацијом рекао и ово:

— Та, тешко је Србину бити, богара вам мађарског!

Мађари, односно тадањи властодршци су били криви нашем Лали што је пијан пао у јендек и што се из овога није никако могао испетљати...

Новосадски разговори...

Опасна претња — Прича о промућурном редару

У једној новосадској бавци, пред први, пошао је своје шефу чиновник и замолио га да му повиси плату. Овај је љутито дрекнуо на њега:

— Шта кажете? Да вам повисим плату? Јесте ли ви, човече, полудели? Данас су тешка времена, стално постоји опасност до новог европског рата и општа депресија влада! Радујте се што сте ми књиговођа, ако ми још једанпут будете досађивали са повишицом, начинићу вас својим ортаком, јесте ли разумели?!

Један сеоски редар имао је из Бачке неког лопова да отпрати у затвор Окружног суда у Нови Сад. Ови су једно време мирно ишли друмом један уз другога. Али одједанпут пухну ветар, и шешир лопова поче да се котрља друмом.

— Мој шешир! узвикнуо је лопов. Допустите ми да потрчим за њим, јер то ми је једини шешир који имам...

— Е, није нег још нешто! рече редар. Да потрчиш за шеширом па да ми се више не вратиш, тавне му госино! Стани ти, брашо, лепо овде, а ја ћу

да потрчим за шеширом...

И наивни Лала редар је морао после да одговара, што је на лакомислен начин допустио да му лопов умакне...

Зашто су за све пекари криви?

Једна неправедна кампања против угледног сталеза.

У своје време, прошлог пролећа, и наш лист је стао на страну потрошача, када су цене хлеба несразмерно и донекле неоправдано повишене. Онда је то било заиста мало претерано. Али новосадски пекари су тада и сами увидели да су претерали, па су се убрзо повукли и цене свизили на нормално, реално стање.

Пре извесног времена, извесни листови покренули су читаву кампању против већине новосадских пекара, оптужујући их опет да неоправдано подижу цене хлеба. И ту се тврдило да су пекари криви не само што је хлеб скуп, него и због тога што се, кад се хлебу цена повисује, одмах повисују и цене осталих првокласних намирница.

Површним посматрањем ствари, могли су ови листови да буду у праву. Али кад се ствар боље, изближе размотрила, добијена је сасвим другачија слика. Кад је секција новосадских пекарских мајстора са конкретним и убедљивим наводима и цифрама доказала, да је зарада наших пекара заиста мизимал-

на, тада су се и противници њихови замислили и многи од њих морали признати, да пекари нису овога пута криви што је хлеб морао да поскупи. Кривица је на другој страни.

Још нешто у прилог наших пекарских мајстора. Још пре него што је хлеб у Новом Саду поскупио, покупили су већ данима раније друге важне намирнице, као што су маст, месо, брашно и тако даље. Млинови у Војводини су такође, сви редом, повисили цене свима врстама брашна, а нарочито новој, која се највише употребљава за мешање хлеба. И овда су пекари криви, зар?

Морамо непристрасно признати да је ова кампања, која је сада вођена била против новосадских пекара била неправедна и неумесна. Треба упитати поједине сопственике млинова, колику добит они имају од брашна? Ту бисмо наишли на сасвим другачије, крупније цифре у корист самих млинара, много веће него што су оне које су пекари недавно објективно и убедљиво изнели пред јавност.

Једна замерка која ни мало није оправдана

Неки мањински листови писали су у блиској прошлости често о једној појави, која је имала социјално обележје. Нама је мило кад наше несловеске колеге воде бригу и о социјалним интересима наше покрајине, јер и то спада у дужност модерне штампе. Али не можемо одобрити писање тих листова, кад они социјална питања желе да обоје јаком бојом национализма и партикуларизма, па чак и локалпатриотизма.

Неки од тих органа јавног мњења бунили су се; на пример, против тога што се сиромашни радници из наших других покрајина, поглавито из Босне и Лике, задржавају у Војводини и у појединим бачким местима траже хлеба поштеним радом. Ти листови су одлучно тражили од надлежних фактора да се тим сиромасима забрани рад у бачким селима. Навели су као разлог да се ти лички и босански радници нуде јевтиним надницама, док домаћи радници који су ове године добијали

заиста лепе плате, не могу да дођу до довољног упослења.

Према нашем мишљењу и на пољу радне снаге, као и у свима другим гранима живота, постоји принцип слободне конкуренције. Послодавци се сигурно не љуте кад могу да дођу до јевтиније радне снаге. Њима свакако није важно да ли је надничар кога ангажују Мађар, Немац, Србин из Бачке или Босне и Лике. Њему је потребан добар и савестан радник, који уз пристојно одређену награду хоће ваљано да обавља свој посао.

И баш због тога, ту нема места никаквом локалпатриотизму. У послу, на социјалном пољу начело национализма се не примењује. Личанима и Босанцима се исто тако не може и не сме бранити да раде и зарађују свој хлеб, као што се то не би могло забранити ни Мађарима и другим несловенским радницима у Војводини. Праведност је главна одлика социјалног живота у целом свету.

ПРОМЕНА ВЛАСНИКА У РЕСТОРАЦИЈИ „ТОПОЛА“

Млађа генерација данас продире на свима пољима делатности и преузима од старијих положеје које са великим знањем и стручном вештином попуњују. Младо покољење је показало да је достојно традиција својих родитеља и то се манифестује свуда код нас. Једна леп пример како млађи људи успевају, пружа нам наш симпатични суграђанин и нови ресторатер г. Николић, који је пре неколико дана преузео велику,

удобну, модерно уређену и у Новом Саду већ годинама познату ресторацију „Топола“, која се налази у Дунавској улици број 22.

Г. Николић је раније био запослен код г. Страхине и ту добро испекло свој занат. Он је млад, амбициозан човек и одлично познаје своју струку. Под његовим стручним вођством ресторација и кавана „Топола“ може госте да послужи у свако доба одличним јелима и

пићем, као и првокласним гурмануцима и меселуцима. Ту се могу добити хевапчићи, ражњићи, ћулбастје, као и сва друга јела која су типично српска и која наша публика много радо троши. Може се рећи да је „Топола“ мали комадаћ Београда, јер се ни по чему не разликује од типично српских кавана и ресторана у нашој престоници. Публика која воли наша добра и укусна јела, треба обилно да посећује локал г. Николића, који се својски заузима да му гости у сваком погледу буду задовољни и да се у његовом ресторану пријатно осећају.

Са своје стране можемо најтоплије препоручити свима Новосађанима да посећују кавану „Топола“, јер ту ће им се пружити прилика да се пријатно проведу и добију заиста добра, укусна и јевтина јела и пића.

Срећа једног новосадског пецароша

Отац новосадског гостионичара Стевана Фехера, који се бави пецањем стручно, имао је пре неколико дана велику срећу, пецајући рибу на Дунаву, у близини Новог Сада. Он је са удицом успео да упеца једног шарана тешког осам кила, а сем тога и једног смуђа од 5 кила. Поред тога, упецао је и једног од 2 и по киле тешког бакалара. Ово је велика реткост у Новом Саду, јер бакалар је типично морска риба и ретко долази у речну воду. Тај бакалар кога је стари Фехер уловно, морао је доћи чак из Црног Мора.

О чему Новосађани сањају?

Младе фрајле са корва о — богатим удовцима.

Опозиционари о — сигурном мандату.

Надринавинари о — масној субвенцији и великим огласима.

Пекари о — јевтиним ценама брашна.

Маме сањају да ће им се ћерчице пре 12 сати ноћу вратити кући.

Дужници — да ће сви повериоци сломити своје вратове.

Оптимисти новосадски — да ће водовод прокурити кроз месец дана.

Мисли великих људи о женама

Жена се више плаши свог разочарања у љубави, него губитка вољеног мушкарца. — А. Франц.

Женама уопште није потребан карактер; оне имају само страсти, и то само у младости. — Пушкин.

Док највише биће препушта жену непоузданим појудама, она добија овим појудама стид да их одржи у границама. То је обранбени зид за природну слабост жене. — Жан Жак Русо.

„Нови Сад“ излази недељно једаред, а по потреби и више пута — Претплата 100 динара годишње — Штампарија Душан Чампраг и друг, Н. Сад.